

Ministerie van Defensie

Plein 4
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

> Retouradres Postbus 20701 2500 ES Den Haag

de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Plein 2
2511 CR Den Haag

Onze referentie

BS2019000187

Afschrift aan

de Voorzitter van de Eerste
Kamer der Staten-Generaal
Binnenhof 22
2513 AA Den Haag

*Bij beantwoording datum,
onze referentie en betreft
vermelden.*

Datum 24-01-2019
Betreft Advies Bureau ICT-toetsing over het project Maritiem
Operatiecentrum (MOC) Kustwacht

Hierbij stuur ik u, mede namens het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, het advies van Bureau ICT-toetsing (BIT) over het project Maritiem Operatiecentrum (MOC) Kustwacht en mijn reactie daarop. De brief gaat eerst in op de context van de Kustwacht en het project en bespreekt vervolgens het advies.

Context

De Kustwacht is een operationele organisatie die 24 uur per dag klaar staat voor hulpverlening, crisisbeheersing en handhaving op de Noordzee. Zij voert deze taken uit vanuit het Kustwachtcentrum in Den Helder. In de afgelopen jaren is de werkdruk sterk toegenomen, zowel op handhavings- als hulpverleningsgebied. Dit wordt onder andere veroorzaakt door de toename van bedrijvigheid op de hele Noordzee. De ondersteunende (IT-)middelen van de Kustwacht zijn echter niet meegegroeid met de werkdruk. De Kustwacht werkt met verouderde, losstaande systemen die zorgen voor extra belasting van het personeel, juist tijdens crisissituaties.

De Kustwacht voert taken uit voor zes ministeries (Infrastructuur en Waterstaat, Justitie en Veiligheid, Financiën, Economische Zaken en Klimaat, Landbouw Natuur en Voedselveiligheid, Defensie). Er wordt daarbij intensief samengewerkt met negen rijksdiensten, de Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij (KNRM) en zestien veiligheidsregio's. De aansturing van de organisatie gebeurt door de Raad voor de Kustwacht, waarin de deelnemende ministeries zijn

vertegenwoordigd onder voorzitterschap van Infrastructuur en Waterstaat als coördinerend beleidsministerie. Defensie fungeert als eigenaar en beheerder.

Op 7 juli 2017 bent u door het ministerie van Defensie en het ministerie van Infrastructuur en Milieu geïnformeerd dat het huidige Crisis- en Coördinatie Centrum (CCC) en Maritiem Informatie Knooppunt (MIK) worden geïntegreerd in het MOC Kustwacht en de informatiesystemen van de Kustwacht worden gemoderniseerd om de informatiepositie en beeldopbouw van de Kustwacht te versterken, waardoor overheidsdiensten beschikken over geïntegreerde informatie en kustwachttaken effectiever en efficiënter kunnen worden uitgevoerd (Kamerstuk 30490, nr. 29). Het ministerie van Defensie is als beheerder van de Kustwacht uitvoeringsverantwoordelijk voor dit project. Het bestaat uit vier deelprojecten:

- (1) vernieuwing van de operationele applicaties;
- (2) vernieuwing van de werkplekdiensten en servercapaciteit;
- (3) vernieuwing van de communicatiesystemen en sensoren;
- (4) aanpassing van de huisvesting.

Het IT-deel van dit project zit vooral in de eerste twee deelprojecten en dat is wat aan het BIT is voorgelegd. In de genoemde brief is aangegeven dat de nieuwe applicaties 'van de plank' zullen worden betrokken van de markt of van de overheid en dat deze zullen worden geïntegreerd tot een samenhangend geheel. Die integratie is essentieel voor een snelle en efficiënte incidentafhandeling, waarmee het toegenomen werkaanbod het hoofd kan worden geboden. Het voorkomt dat Kustwachtpersoneel informatie uit de ene applicatie handmatig moet overbrengen naar andere applicaties, met alle vertragingen en kansen op fouten van dien. Integratie levert daarmee betere en snellere besluitvorming op in crisissituaties. De noodzaak van deze verbetering in de informatievoorziening heeft de toenmalige minister van Infrastructuur en Milieu ook benoemd in haar reactie op het rapport 'Zorg tussen wal en schip' van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (Kamerstuk 30490, nr. 28 van 15 december 2016).

BIT-advies

Het BIT onderschrijft de noodzaak tot vernieuwing van de IT van de Kustwacht, maar plaatst op een aantal punten zeer kritische kanttekeningen bij de wijze waarop dit wordt doorgevoerd. Wij nemen die kritiek ter harte en hebben daarom besloten de aanpak op een aantal essentiële punten te wijzigen. Zo worden de vijf applicaties niet in één keer, maar gefaseerd vervangen. We beginnen bovendien niet met een maatwerk gebruikersinterface, maar verwerven applicaties die met een eigen gebruikersinterface te bedienen zijn. De mogelijkheden voor integratie bezien wij separaat, zonder dat dit de vervanging tegenhoudt. Urgente knelpunten en verbetermogelijkheden voor de informatie-uitwisseling met ketenpartners nemen we mee in dit traject. Tevens zijn hierbij in het kader van projectsturing budgetten toegewezen aan de verschillende deelprojecten.

De eerste aanbeveling van het BIT betreft de wijze waarop de integratie van de applicaties wordt vormgegeven. Hiervoor zoekt de Kustwacht aansluiting bij de manier waarop de Koninklijke Marine sinds de jaren '70 met succes deze vorm van integratie realiseert, namelijk door de verschillende systemen en applicaties achter één gezamenlijke gebruikersinterface ('bedieningspaneel') te plaatsen. Hiervoor kan de Guardion-software, die de Koninklijke Marine daarvoor momenteel gebruikt, worden toegepast. Het BIT ziet risico's bij deze benadering en adviseert om de integratie op een andere wijze vorm te geven.

Om tegemoet te komen aan het BIT-advies zal bij de aanbesteding van de applicaties als eis worden gesteld worden dat zij stand-alone zijn te gebruiken met een eigen gebruikersinterface. De wijze van integratie zal later, via een zogenoemd *proof of concept*, dat wil zeggen het beproeven van de mate van integratie in een testopstelling, in overleg met de Kustwacht nader worden bepaald. Als dat vertraging dreigt op te leveren, kan altijd op stand-alone gebruik worden teruggevallen, zodat de integratie de vervanging zelf niet tegenhoudt.

Het BIT beveelt ten tweede aan om de vervanging van de applicaties meer gefaseerd te laten plaatsvinden en, ten derde, om vanaf 2019 jaarlijks resultaat op te leveren. Wij nemen deze aanbevelingen over. De eerste applicatie zal al in het voorjaar 2019 worden vervangen door een nieuw systeem. Twee volgen er in het najaar van 2019 en de laatste in 2020. Het vervangen van bedrijfskritische systemen in een volcontinu bedrijf vereist een gedegen planning en voorbereiding. Daarom is in samenspraak met de Kustwacht besloten om de oplevering van nieuwe producten en systemen met een grote implementatie- en opleidingsinspanning te beperken tot eenmaal per jaar, in het relatief rustige najaar.

Defensie deelt de opvatting van het BIT dat de samenwerking met partners in het MIK essentieel is. De Kustwacht werkt met vele ketenpartners, waaronder de KNRM. Het BIT beveelt, ten vierde, aan om incrementele oplossingsrichtingen uit te werken voor verbeterde ketensamenwerking bij handhavingstaken. Defensie deelt de opvatting dat het van belang is de ketenpartners te laten participeren, daarom zijn vele aangesloten door deelname aan onder meer de klankbordgroep MOC en worden dus betrokken bij de uitwerking van de genoemde oplossingsrichtingen. Daarnaast is er in het project veel tijd en geld gereserveerd voor het realiseren van externe IT-koppelingen om digitale uitwisseling van gegevens met partners mogelijk te maken. Hierbij maakt de Raad van de Kustwacht een afweging op basis van operationele noodzaak en complexiteit. Op dit moment wordt met de KNRM gewerkt aan de specificatie voor een digitale koppeling met de KNRM. Als deze koppeling op tijd gereed is wordt hij meegenomen in de oplevering van 2020.

Ten vijfde beveelt het BIT aan om de transparantie op de financiële realisatie te vergroten door het toewijzen van budgetten aan de verschillende deelprojecten. Dat is inmiddels gebeurd conform de aanbeveling van het BIT. Daarmee wordt duidelijk hoe de inhoudelijke voortgang per deelproject zich verhoudt tot de financiële realisatie. Mogelijke financiële consequenties van het invulling geven aan het BIT-advies worden door Defensie inzichtelijk gemaakt. Te zijner tijd worden de mogelijke financiële consequenties inpasbaar gemaakt in de begroting.

Tot slot

Tot slot spreek ik mijn dank uit aan het BIT-team. De adviezen van het BIT dragen bij aan een verbetering in de opzet van het project MOC Kustwacht. Ik ben het BIT daarvoor erkentelijk.

DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Drs. B. Visser